

# Spis treści

<b>Wprowadzenie</b> . . . . .	7
<i>Rozdział I</i>	
<b>Przedmiot i zadania dydaktyki</b> . . . . .	10
1. Dydaktyka w ujęciu leksykograficznym . . . . .	11
2. Tradycje dydaktyki polskiej . . . . .	14
3. Odbudowa i struktura teorii kształcenia . . . . .	21
4. Dydaktyka ogólna i dydaktyki szczegółowe . . . . .	24
5. Podstawowe pojęcia — kształcenie . . . . .	25
6. Dydaktyka jako nauka . . . . .	26
7. Metody badań dydaktycznych . . . . .	28
8. Studiowanie dydaktyki . . . . .	30
<i>Rozdział II</i>	
<b>Wartości i cele kształcenia</b> . . . . .	37
1. Wartości i ich rola w życiu i wychowaniu . . . . .	37
2. Cele edukacji szkolnej . . . . .	42
3. Przemiany oświaty a cele kształcenia . . . . .	46
4. Ogólne cele kształcenia . . . . .	49
5. Taksonomia celów kształcenia . . . . .	51
6. Przykłady celów kształcenia w programach nauczania . . . . .	55
<i>Rozdział III</i>	
<b>Treści kształcenia</b> . . . . .	64
1. Program i treści kształcenia . . . . .	64
2. Rodzaje programów kształcenia . . . . .	66
3. Kryteria doboru treści kształcenia . . . . .	69
4. Teorie doboru treści kształcenia . . . . .	72
5. Kierunki i tendencje przemian w treściach kształcenia . . . . .	75
6. Kanon treści kształcenia ogólnego i plan nauczania . . . . .	77
7. Plany nauczania w innych krajach . . . . .	82
<i>Rozdział IV</i>	
<b>Proces kształcenia</b> . . . . .	87
1. Uczenie się podstawą procesów dydaktycznych . . . . .	87
2. Formy uczenia się . . . . .	89
3. Proces nauczania . . . . .	90
4. Nauczanie i uczenie się . . . . .	93
5. Kształcenie wielostronne . . . . .	95
6. Realizacja procesu dydaktycznego . . . . .	98
7. Kształcenie i inne procesy dydaktyczne . . . . .	99
8. Systemowe podejście do procesu kształcenia . . . . .	101

## Rozdział V

<b>Zasady kształcenia</b> . . . . .	<b>106</b>
1. Rozumienie zasad w pedagogice. . . . .	106
2. Zasady pracy oświatowej. . . . .	106
3. Zasady kształcenia. . . . .	107
4. Zasada pogłębliwości. . . . .	108
5. Zasada przystępności. . . . .	108
6. Zasada systematyczności. . . . .	109
7. Zasada świadomego i aktywnego uczestnictwa. . . . .	110
8. Zasada kształtowania umiejętności uczenia się. . . . .	110
9. Zasada łączenia teorii z praktyką. . . . .	111
10. Zasada indywidualizacji i zespołowości. . . . .	112
11. Zasada trwałości wiedzy. . . . .	112
12. Zasada ustawiczności kształcenia. . . . .	113
13. Realizacja zasad w procesie kształcenia. . . . .	114

## Rozdział VI

<b>Metody nauczania</b> . . . . .	<b>118</b>
1. Istota i klasyfikacja metod. . . . .	118
2. Metody oparte na słowie. . . . .	120
3. Dyskusja i jej odmiany. . . . .	122
4. Metody problemowe. . . . .	124
5. Metody praktyczne. . . . .	128
6. Nauczanie programowane. . . . .	130
7. Wybór metod nauczania. . . . .	131

## Rozdział VII

<b>Metody uczenia się</b> . . . . .	<b>134</b>
1. Nauczanie i uczenie się. . . . .	134
2. Samodzielne uczenie się. . . . .	135
3. Obserwacja jako metoda uczenia się. . . . .	136
4. Korzystanie z wykładów. . . . .	136
5. Korzystanie z dyskusji. . . . .	139
6. Inne metody żywego słowa. . . . .	141
7. Poznawanie i rozumienie tekstu. . . . .	142
8. Doskonalenie czytania. . . . .	144
9. Korzystanie z podręczników. . . . .	147
10. Sporządzanie notatek. . . . .	150
11. Wykonywanie ćwiczeń. . . . .	153
12. Formułowanie i rozwiązywanie problemów. . . . .	155
13. Przygotowanie do wyrażania wiedzy. . . . .	157

## Rozdział VIII

<b>Samokształcenie jako proces oświatowy</b> . . . . .	<b>158</b>
1. Istota samokształcenia. . . . .	158
2. Cele i zadania samokształcenia. . . . .	159

3. Warunki i komponenty procesu samokształcenia . . . . .	161
4. Przygotowanie do samokształcenia w ujęciu tradycyjnym . . . . .	162
5. Wdrażanie do samokształcenia . . . . .	163
6. Samokształcenie w systemie edukacji . . . . .	166

## *Rozdział IX*

<b>Wdrażanie do samokształcenia . . . . .</b>	<b>172</b>
1. Przygotowanie . . . . .	172
2. Lekcje przedmiotowe . . . . .	174
3. Lekcje wdrażające . . . . .	176
4. Lekcje wychowawcze . . . . .	178
5. Indywidualna lektura uczniów . . . . .	180
6. Samodzielna praca uczniów w domu . . . . .	181
7. Wzajemna pomoc w zespole uczniowskim . . . . .	183
8. Rozmowy i porady indywidualne . . . . .	184
9. Wprowadzanie środków dydaktycznych . . . . .	185
10. Kontrola i ocena . . . . .	186
11. Warunki skuteczności form i metod wdrażania do samokształcenia . . . . .	187
12. Tworzenie systemu wdrażania uczniów do samokształcenia . . . . .	188

## *Rozdział X*

<b>Organizacja i planowanie działalności dydaktycznej . . . . .</b>	<b>194</b>
1. Istota organizacji i planowania . . . . .	194
2. Warunki skutecznego planowania . . . . .	195
3. System klasowo-lekcyjny . . . . .	196
4. Skuteczność procesu dydaktycznego . . . . .	197
5. Przygotowanie nauczyciela do lekcji . . . . .	199
6. Konspekt zajęć . . . . .	201

## *Rozdział XI*

<b>Lekcja jako podstawowa forma nauczania i uczenia się . . . . .</b>	<b>204</b>
1. Pojęcie lekcji i propozycje jej definicji . . . . .	204
2. Lekcja a inne formy dydaktyczne . . . . .	206
3. Lekcja w systemie podającym . . . . .	208
4. Lekcja problemowa . . . . .	217
5. Lekcja ćwiczeniowa . . . . .	223
6. Lekcja eksponująca . . . . .	227
7. Rodzaje lekcji . . . . .	230
8. Typy lekcji . . . . .	232
9. Właściwości określające strukturę i treść lekcji . . . . .	236

## *Rozdział XII*

<b>Podręcznik i środki dydaktyczne w kształceniu . . . . .</b>	<b>239</b>
1. Istota podręcznika . . . . .	239
2. Funkcje podręcznika . . . . .	240
3. Rodzaje podręczników . . . . .	242
4. Dydaktyczne właściwości podręcznika . . . . .	243

5. Istota środków dydaktycznych . . . . .	245
6. Bogactwo środków dydaktycznych . . . . .	246
7. Funkcje środków w procesie dydaktycznym . . . . .	248
8. System multimedialny . . . . .	249
9. Środki dydaktyczne w procesie kształcenia . . . . .	252
10. Wykorzystanie programów radia i telewizji . . . . .	253
11. Komputery w edukacji . . . . .	254

### *Rozdział XIII*

<b>Kontrola w procesie kształcenia . . . . .</b>	<b>258</b>
1. Istota i cele kontroli . . . . .	258
2. Zakresy kontroli . . . . .	260
3. Właściwości kontroli w procesie kształcenia . . . . .	265
4. Ocena i jej właściwości w procesie kształcenia . . . . .	267
5. Kontrola i jej przechodzenie w samokontrolę . . . . .	269
6. Realizacja zasady sprzężenia zwrotnego w trakcie kontroli . . . . .	270
7. Formy kontroli . . . . .	272
8. Metody kontroli . . . . .	273
9. Formy i metody samokontroli . . . . .	278
10. Testy w procesie kontroli . . . . .	282
11. Techniczne środki kontroli . . . . .	288

### *Rozdział XIV*

<b>Ocena w procesie kształcenia . . . . .</b>	<b>292</b>
1. Pojęcie i istota oceny . . . . .	292
2. Cechy oceny szkolnej . . . . .	292
3. Formy oceny . . . . .	293
4. Przyczyny różnych ocen . . . . .	294
5. Ogólne kryteria oceny szkolnej . . . . .	296
6. Przedmiot oceny . . . . .	297
7. Metody oceniania . . . . .	297
8. Samoocena w procesie kształcenia . . . . .	300
9. Najczęstsze błędy w ocenianiu . . . . .	301
10. Dydaktyczne wskazania skutecznego oceniania . . . . .	302

### *Rozdział XV*

<b>Dydaktyczne wykorzystywanie kontroli . . . . .</b>	<b>305</b>
1. Wykorzystywanie kontroli do właściwego kierowania procesem kształcenia . . . . .	305
2. Wykorzystywanie kontroli do ustalenia trudności w procesie uczenia się . . . . .	309
3. Kontrola warunków skutecznego uczenia się . . . . .	311
4. Kontrola w trakcie wstępnej kwalifikacji . . . . .	312
5. Wykorzystywanie kontroli do podnoszenia poziomu pracy dydaktycznej nauczyciela . . . . .	313
<b>Zakończenie . . . . .</b>	<b>315</b>
<b>Bibliografia . . . . .</b>	<b>317</b>